

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 82/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om situationen for personer i arbejdsfor alder med minnessjukdom

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken galler oversant foljande skriftliga spørsmål SS 82/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Veronica Rehn-Kivi /saf m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta for att for bättra situationen for personer i arbejdsforalder med minnessjukdom och deras närstående?

Som svar på detta spørsmål anför jag foljande:

Fungerande vård- och servicekedjor är viktiga kvalitetsfaktorer vid förbättring av situationen for människor med minnessjukdom och deras närstående. En fungerande vård- och servicekedja for enar primärvårdens, den specialiserade sjukvårdens, socialvårdens och rehabiliteringens tjänster till en sammanhängande helhet och tryggar åt människor med minnessjukdom och deras närstående individuella tjänster i rätt tid. For närvarande forekommer det särskilt i små kommuner brister i fråga om tillgången till tjänster som lämpar sig for personer i arbejdsfor alder med minnessjukdom, eftersom den största delen av de tjänster som är riktade till minnessjuka personer är planerade for åldringar.

Enligt statsminister Sanna Marins regeringsprogram ska forebyggande av minnessjukdomar jämsställas med forebyggande av andra folksjukdomar. Att bevara funktionsförmågan är en grundpelare i upprätthållandet av en god livskvalitet for människor med minnessjukdom. Därför är det viktigt att uppmärksamma främjande av hjärnhälsan hos människor i alla åldrar samt tidig diagnostisering, behandling och rehabilitering av minnessjukdomar. Väl planerade och genomförda tjänster och stöd förbättrar funktionsförmågan och livskvaliteten for människor som insjuknar, minskar behovet av behandling och vård som ges dygnet runt samt dämpar kostnadsökningen.

I regeringsprogrammet ingår flera reformer och åtgärder som är betydelsefulla med tanke på personer i arbejdsfor alder med minnessjukdom. Målet med strukturreformen av social- och hälso-tjänsterna är att trygga jämlika och högklassiga tjänster åt alla genom att samla ihop ansvaret for att ordna tjänster hos självstyrande områden som är större än kommuner. Till strukturreformen hör programmet Framtidens social- och hälsocentral 2020–2022. Programmet bygger upp heltäckande social- och hälsocentraler, förbättrar tillgången särskilt till social- och hälsovårdstjänster på basnivån och samordnar tjänster som svarar mot människornas behov.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 82/2020 rd

Programmet Framtidens social- och hälsocentral är viktigt bland annat för människor i arbetsför ålder med minnessjukdom, eftersom vårdansvaret för personer i arbetsför ålder med minnessjukdom i regel övergår från företagshälsovården till primärvården, då den som insjuknar måste lämna arbetslivet. Med hjälp av en omfattande utvärdering av resurser, stöd och servicebehov, servicestyrning, koordinering av tjänster och uppföljning tryggas en enhetlig och fungerande servicehelhet åt människor med minnessjukdom.

Som en del av programmet Framtidens social- och hälsocentral genomförs en verksamhetsmodell för rådgivning om levnadsvanor vars syfte är att förebygga minnessjukdomar. Till programmet hör även en reform av stödet för hemvård och närståendevård. Förebyggande och rehabiliterande verksamhetsmodeller samt utveckling av tjänster för närståendevårdfamiljer är fokusområden för utvecklingsarbetet.

Rehabilitering utvecklas med rehabiliteringskommittéens arbete som utgångspunkt. Målet är enhetliga behandlings- och rehabiliteringskedjor samt förbättrande av och stöd för människors funktionsförmåga.

Tryggande av minnessjuka människors jämlikhet och självbestämmanderätt är en särskild uppgift som samhället har. Till regeringsprogrammet hör stärkande av klienters och patienters självbestämmanderätt genom en reform av klient- och patientlagen.

Social- och hälsoorganisationernas understödscentral STEA delar ut i år från tippningsvinstmedel 9,45 miljoner euro åt minnesorganisationer som stöder minnessjuka personer och deras närstående. Av understöden används en del för stöd av minnessjuka och deras familjer samt för utveckling av stödet. Dessutom delas ut STEA-understöd på 8,62 miljoner euro till förenings-verksamhet som riktas till närståendevårdare. Närståendevårdare till människor i arbetsför ålder med minnessjukdom drar också nytta av detta understöd.

Ordande av service och stöd enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp utgår inte heller i nuläget från en diagnos, utan av ett behov som personens funktionshinder eller sjukdom orsakar. Personer i arbetsför ålder med minnessjukdom kan få tjänster enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp jämligt med andra. En person har rätt till service och stöd enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp om han eller hon inte får tillräckliga tjänster som lämpar sig för honom eller henne med stöd av socialvårdslagen eller en annan lag. Med handikappad avses den som på grund av skada eller sjukdom under långa tider har särskilda svårigheter att klara av de funktioner som hör till normal livsföring.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Marins regering ska man i samband med reformen av lagstiftningen om funktionshindersservice se till att de individuella behoven hos personer med funktionsnedsättning tillgodoses bättre. Samtidigt görs försök med personlig budget för personer med funktionsnedsättning. Förslaget till reform av lagen om service och stöd på grund av handikapp förföll under den föregående regeringsperioden i riksdagen, vilket ledde till att den nödvändiga reformen blev försenad. I början av 2020 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en så kallad delaktighetsarbetsgrupp som bereder förslag till bestämmelser till lagstiftningen om funkt-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 82/2020 rd

ionshindervisning gällande delaktigheten för personer med funktionshinder samt rättsmedel i samband med valet av sätt att ordna service. En mera omfattande reform av lagstiftningen om funktionshindervisning inleds omedelbart efter besluten om en strukturlösning för social- och hälsovården.

Helsingfors 12.3.2020

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru